

Nader onderzoek vleermuizen

Gedempte Where 1 te Purmerend

Eelerwoude werkt

met passie aan een mooi

en groen Nederland

Opdrachtgever:

Metafoor Ruimtelijke Ontwikkeling B.V.
t.a.v. De heer N. Cuperus
Bolderweg 2
1332 AT Almere

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
[Onze vestigingen](#)
088-1471100
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer:	10127
Datum:	25-8-2020
Projectleider:	J. Loeffen
Opgesteld:	M. Oomen
Gecontroleerd:	M. Leenen
Status:	Definitief
Versie:	2

© 2020 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
2	Huidige situatie en ontwikkeling	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	5
3	Natuurwetgeving.....	6
3.1	Inleiding.....	6
3.2	Bescherming van soorten	6
4	Methode	7
4.1	Bureauonderzoek.....	7
4.2	Veldonderzoek	7
5	Beschermde soorten	9
5.1	Vleermuizen	9
5.1.1	Voorkomen en functie	9
5.1.2	Effecten en ontheffing	10
5.2	Overige beschermde soorten	11
5.2.1	Voorkomen en functie	11
5.2.2	Effecten en ontheffing	11
6	Conclusie.....	12
6.1	Soortenbescherming.....	12
6.2	Geldigheid onderzoek.....	12
	Bijlage 1 Overzicht waargenomen soorten	14

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

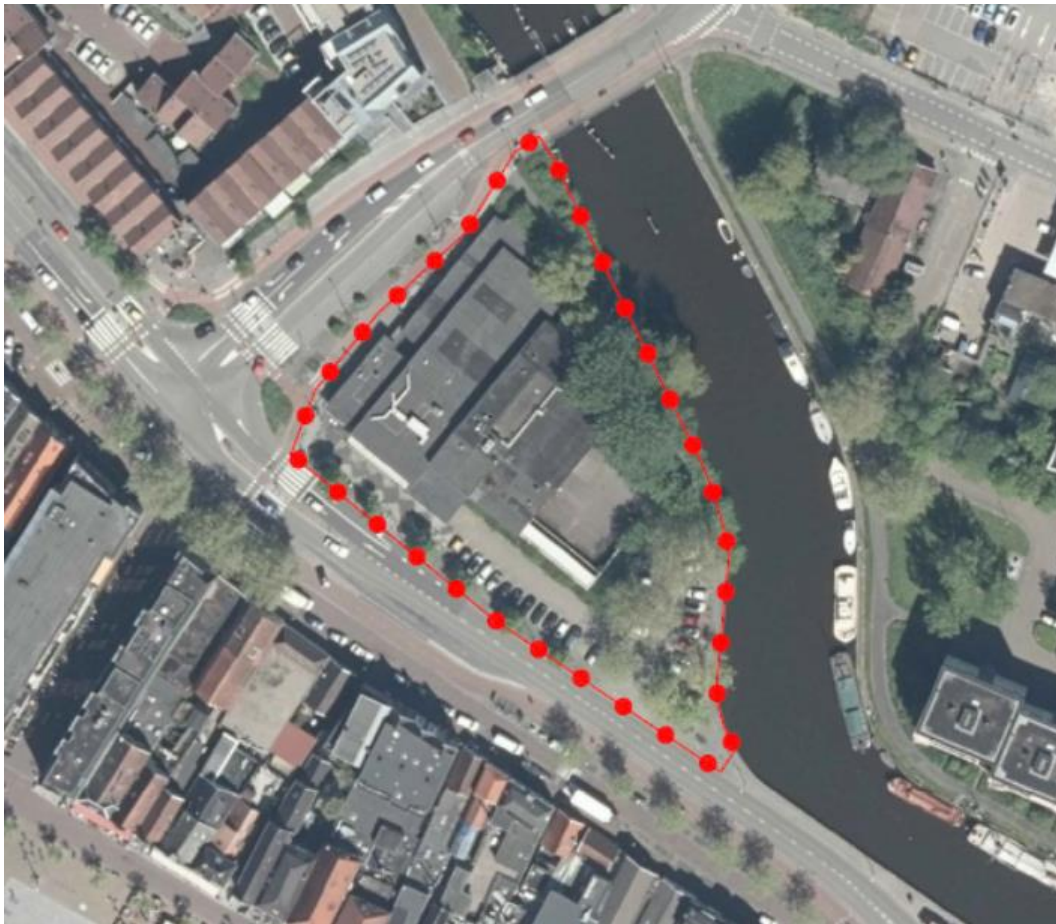
Voorgenomen wordt om het pand aan de Gedempte Where 1 te Purmerend te slopen om op de locatie een herontwikkeling te realiseren. Het plangebied ligt in de gemeente Purmerend, provincie Noord-Holland. In verband met deze plannen is er reeds een toetsing uitgevoerd aan de natuurwetgeving en aan het natuurbeleid (Eelerwoude, 2019). Uit deze toetsing kwam naar voren dat nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is. Voor andere beschermde soorten is het pand niet geschikt.

Nader, gericht veldonderzoek is noodzakelijk om aan te tonen, dan wel uit te sluiten of het pand een functie heeft als verblijfplaats voor beschermde soorten. Het doel van het onderzoek is om een beeld te krijgen van de soortsamenvatting en functie van het plangebied voor vleermuizen en aan de hand hiervan uitspraken te doen over (mogelijke) effecten van de voorgenomen plannen op aanwezige beschermde natuurwaarden in het kader van de Wet natuurbescherming en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied aan de Gedempte Where 1 te Purmerend in Noord-Holland ligt op en deels naast het terrein van het voormalige postkantoor (Figuur 1). Het postkantoor is een vervallen bedrijfspand met deels afgetimmerde ramen en spouwgoten. Het pand grenst aan noordwestelijke zijde aan de stoep van de Hoornselaan. Een wandelpad genaamd Molenschans loopt achter het pand langs de noordoostelijke zijde en parallel aan het kanaal de Where naar de weg Gedempte Where. Tussen het pand en het wandelpad in ligt een groenstrook bestaande uit struiken en enkele bomen. Langs het water ligt eveneens een groenstrook. Aan het lage pand (max. twee bouwlagen) ligt aan zuidoostelijke zijde een afgesloten verhard parkeerterrein en een openbaar parkeerterrein. Beiden maken onderdeel uit van het plangebied. Zowel op het parkeerterrein als langs de straatkanten en het wandelpad staan straatlantarens.

Figuur 1. begrenzing van het plangebied (rood kader) Gedempte Where 1 te Purmerend. Bron: Eelerwoude, 2019

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

Voorgenomen wordt het pand in het plangebied te slopen en het groen erom heen te verwijderen om een herontwikkeling te kunnen realiseren. De herontwikkeling betreft een woningbouwplan, met een appartementengebouw. Langs het water wordt een nieuwe groenstrook aangelegd. De exacte planning is nog niet bekend.

3 Natuurwetgeving

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied; de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Daarnaast zijn landelijk van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan is het verplicht om te toetsen of deze leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer er sprake is van een overtreding dient er onderzocht te worden of er een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn.

Bescherming en het plangebied

De bescherming van soorten is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Een eerste toetsing voor het plangebied heeft reeds plaatsgevonden (zie rapport Eelerwoude 2019). In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op het nader onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten vleermuizen en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

4 Methode

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande inventarisatiegegevens en het gerichte nader onderzoek naar vleermuizen.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna).
- Uit de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer), en veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.
- De flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. De data van deze onderzoeken zijn opgeslagen in deze database. Zie de literatuurlijst voor een totale lijst van de geraadpleegde bronnen.

4.2 Veldonderzoek

Op basis van vijf veldbezoeken is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van vleermuizen. De onderzoeken zijn uitgevoerd door M. Oomen. Betreffend persoon is ecologische adviseur en werkzaam bij Eelerwoude (zie kader – ecologisch deskundige). In tabel 1 zijn de onderzoeksdata weergegeven. Hierbij zijn tevens de onderzoekers, starttijd en weersomstandigheden genoteerd.

Kader - Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Tabel 1. Type onderzoek, datum, start- en eindtijd, onderzoeker(s) en de weersomstandigheden genoteerd per veldbezoek.

Datum	Type onderzoek	Start –eindtijd	Onderzoeker	Weersomstandigheden
09-09-2019	Baltsonderzoek vleermuizen	21:15 – 23:15 Zon onder: 20:10	M. Oomen	13 °C, droog, onbewolkt, windkracht 2 Bft
29-09-2019	Baltsonderzoek vleermuizen	20:30 – 22:30 Zon onder: 19:23	M. Oomen	17 °C, droog, licht bewolkt, windkracht 3 Bft
18-05-2020	Kraamonderzoek vleermuizen	21:00 – 23:15 Zon onder: 21:13	M. Oomen	13 °C, droog, half bewolkt, windkracht 2 Bft
19-06-2020	Kraamonderzoek vleermuizen	3:30 – 5:30 Zon op: 5:16	M. Oomen	15 °C, droog, licht bewolkt, windkracht 1 Bft
25-06-2020	Kraamonderzoek vleermuizen	21:45 – 23:55 Zon onder: 22:07	M. Oomen	25 °C, droog, licht bewolkt, windkracht 1 Bft

Vleermuizen

Bij de uitvoering van het vleermuisonderzoek is gewerkt conform het meest recente ‘Protocol voor vleermuisinventarisaties’ dat in januari 2017 is geëvalueerd door deskundigen van het Netwerk Groene Bureaus, de Zoogdiervereniging en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Het protocol is daarmee aangepast naar de meest recente wetenschappelijke inzichten.

Het vleermuisonderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van de soortensamenstelling, de aantallen, de gebruiksfunctie van het gebied en het vaststellen van verblijfplaatsen (kraamverblijven, winterverblijfplaatsen, zomerverblijven etc.), vliegroutes en foerageergebieden. Het onderzoek heeft zich geconcentreerd op gebouw-, - en boombewonende vleermuissoorten. Ook is tijdens de veldbezoeken ook aandacht besteed aan eventuele andere beschermde soorten binnen het plangebied. Tijdens het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector Pettersson D240X.

In totaal zijn vijf veldbezoeken uitgevoerd: twee in de baltsperiode en drie in de kraamperiode. Het baltsonderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van balts-, paar-, en/of winterverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens de baltsactiviteit van vleermuizen, na zonsondergang tot middernacht. Tijdens dit tijdstip is de meeste baltsactiviteit bij vleermuizen waar te nemen. Het kraamonderzoek heeft zich gericht op de aanwezigheid van zomer- en/of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens het uitvlieg- of invliegtijdstip van vleermuizen, respectievelijk rond zonsondergang en zonsopkomst. De veldbezoeken hebben plaatsgevonden tijdens voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden.

Overige beschermde soorten

Gedurende het veldwerk naar de groep van overige beschermde soorten is gelet op aanwezigheid van algemeen voorkomende en vrijgestelde beschermde soorten. Ook is tijdens de veldbezoeken aandacht besteed aan bijvoorbeeld passerende steenmarters.

5 Beschermde soorten

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldonderzoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Vleermuizen

5.1.1 Voorkomen en functie

Tijdens de vleermuisonderzoeken zijn in het gebied twee vleermuissoorten vastgesteld: gewone dwergvleermuis en watervleermuis. Onderstaand wordt ingegaan op de functie van het plangebied voor de soorten. De waarnemingen zijn in bijlage 1 op kaart weergegeven.

Watervleermuis

De watervleermuis is in Nederland een algemene vleermuissoort. De soort komt vooral in bosrijk gebied met water voor. Verblijfplaatsen kunnen in holle bomen zijn of gebouwen zoals bunkers, forten, onder bruggen of op zolders. Ze jagen hoofdzakelijk vlak boven het wateroppervlak van beschutte waterpartijen als vijvers of langzaam stromende rivieren, kanalen en watergangen. Vliegroutes volgen zoveel mogelijk lijnvormige structuren. De homerange varieert afhankelijk van de ligging van de kolonie ten opzichte van het jachtgebied van enkele tot meer dan 10 kilometer.

Tijdens het veldbezoek is de watervleermuis alleen buiten het plangebied waargenomen. Deze kwam voorbij vliegen vlak boven het wateroppervlak van het kanaal.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemene vleermuissoort. De soort wordt veelvuldig waargenomen in stedelijk gebied. (Kraam)kolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen aangetroffen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Gebouwen worden ook als winterverblijf gebruikt, waarbij (mogelijk) vergelijkbare plaatsen als in de zomer benut worden, mits deze vorstvrij zijn. Ze jagen hoofdzakelijk binnen een straal van 2-5 km van de verblijfplaats. Vliegroutes volgen zoveel mogelijk lijnvormige structuren en ze jagen in gesloten tot halfopen landschap.

Verblijfplaatsen

Tijdens het baltsonderzoek zijn binnen de begrenzing van het plangebied geen balts-, paar- en/of winterverblijfplaatsen vastgesteld. Wel vloog een roepend dier nabij het plangebied, namelijk over de parkeerplaats naar de flats aan de andere kant van het kanaal, aan de noordzijde. Het dier toonde geen binding met het plangebied.

Ook tijdens het kraamonderzoek zijn binnen de begrenzing van het plangebied geen zomer- en/of kraamverblijfplaatsen vastgesteld. Wel zijn vanuit het centrum meerdere dieren overvliegend waargenomen. Uit welke woning ze precies kwamen, is onbekend. Ook tijdens het ochtendbezoek gingen foeragerende dieren vroeg weg uit het plangebied.

Kader - Vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouw bewonende en/of boom bewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouw bewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boom bewonende en gewone grootoornvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Foerageergebied en vliegroutes

Het plangebied wordt kort door gewone dwergvleermuizen gebruikt om te foerageren. Vooral in de groenstrook tussen het pand en het kanaal, werd in het begin van de avond en vroeg in de ochtend op de insecten gejaagd om daarna door te vliegen. Een enkele foeragerend en langs vliegend individu van de gewone dwergvleermuis maakt gebruik van de bomen bij de parkeerplaats. Tijdens het onderzoek werden gemiddeld 5 tot maximaal 10 gewone dwergvleermuizen waargenomen per veldbezoek. Er is geen sprake van een belangrijk foerageergebied of vliegroutes die essentieel onderdeel uitmaakt van het leefgebied.

Kader - Foerageergebieden en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

5.1.2 Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming met beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn. Het opzettelijk verstoren, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen, inclusief de functionele leefomgeving, is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dienen te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Verblijfplaatsen afwezig

De watervleermuis is alleen buiten het plangebied, voorbij vliegend over het kanaal waargenomen. Er is slechts één vleermuissoort (de gewone dwergvleermuis) in het plangebied waargenomen. Deze kwamen alleen tijdelijk foeragerend en/of passerend in het plangebied voor, waarbij er geen verblijfplaatsen zijn aangetroffen in het plangebied. Hierdoor treden er geen negatieve effecten op bij het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden (slopen van het pand en verwijderen bomen) en is een ontheffing Wet natuurbescherming niet noodzakelijk.

Geen sprake van essentieel foerageergebied of een essentiële vliegroute

Bij het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden treedt er geen verstoring op van foeragegebieden en vliegroutes die onderdeel uitmaken van het (essentieel) leefgebied van de betreffende vleermuissoorten. Het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming is dan ook niet noodzakelijk.

5.2 Overige beschermde soorten

5.2.1 Voorkomen en functie

Tijdens het veldonderzoek is ook gelet op de aanwezigheid van andere (niet-vrijgestelde) beschermde nachttactieve soorten dan hierboven beschreven als steenmarter. Overige beschermde soorten zijn niet waargenomen en verblijfplaatsen worden vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en/of het bekende verspreidingsgebied ook niet verwacht.

5.2.2 Effecten en ontheffing

Negatieve effecten zijn niet te verwachten op de groep overige beschermde soorten. Vaste rust- en verblijfplaatsen van deze beschermde soorten, zoals steenmarter, ontbreken. Het plangebied maakt mogelijk onderdeel uit van het leefgebied van de steenmarter, maar ook van deze soort zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen waargenomen.

6 Conclusie

Op basis van het vleermuisonderzoek worden de onderstaande conclusies getrokken.

6.1 Soortenbescherming

Uit het nader onderzoek fauna is naar voren gekomen dat het plangebied geen onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de beschermde soorten vleermuizen of andere beschermde soorten. Bij deze locatie kunnen de werkzaamheden plaatsvinden zonder dat hiervoor een ontheffing Wet natuurbescherming nodig is.

6.2 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegde gezag hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten:

“Onderzoekgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Literatuurlijst

- Dietz, C., Helversen, O. van, & Nill, D. (2011). Vleermuizen: Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Utrecht, Nederland: De Fontein & Tirion Uitgevers.
- ESRI Nederland (2019). <https://www.esri.nl/nl-nl/home>
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers (1997). Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Utrecht: KNNV Uitgeverij.
- Oomen, M. (2019). Quicksan rapport Gedempte Where 1 te Purmerend. Eelerwoude, Culemborg
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur (2017). Vleermuisprotocol 2017.

Waarnemingen: - ndff-ecogrid.nl

Soorten:

Bij12 (2017). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus*. Bij12, versie 1.0, Utrecht.

Bij12 (2017). Kennisdocument Watervleermuis *Myotis daubentonii*. Bij12, versie 1.0, Utrecht

Bijlage 1 Overzicht waargenomen soorten

Eelerwoude

www.eelerwoude.nl